

Sygn. akt IV CZ 165/11

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. K.

przeciwko P. B., Agencji Nieruchomości Rolnych w W. i Skarbowi Państwa –
Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi

o ustalenie oraz wydanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 maja 2012 r.,

zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 27 września 2011 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie oraz pozostawia Sądowi
Apelacyjnemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 27 września 2011 r. odrzucił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4 lutego 2011 r. uznając – po przeprowadzeniu kontroli przewidzianej w art. 373 k.p.c. – że Sąd pierwszej instancji bezzasadnie przywrócił skarżącej termin do wniesienia tego środka odwoławczego.

W zażaleniu na to postanowienie powódka wniosła o jego uchylenie, zarzucając Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 373 w związku z art. 168 § 1 k.p.c. oraz art. 233 § 1 i 2 k.p.c.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany Skarb Państwa – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Z treści przytoczonego przepisu wynika jednoznacznie, że warunkiem uwzględnienia takiego wniosku jest opóźnienie w dokonaniu czynności procesowej bez winy osoby żądającej przywrócenia terminu. W judykaturze i piśmiennictwie przyjmuje się, że przy ocenie winy strony w uchybieniu terminu bierze się pod uwagę miernik należytej staranności, jakiej można wymagać od strony przejawiającej dbałość o swoje własne, życiowo ważne sprawy; analizy tej dokonuje się przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności konkretnej sprawy (zob. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 27 października 1998 r. II PKN 385/98, OSNP 1999/23/753, z dnia 26 kwietnia 2007 r. III CZ 22/07 i z dnia 30 maja 2007 r. II CSK 167/07, niepubl.). Wskazuje się przy tym, że brak winy zachodzi między innymi w razie choroby strony, w szczególności takiej, która oddziałując także na sferę psychiczną człowieka, uniemożliwia mu zajęcie się sprawami innymi niż własne zdrowie, w tym podjęcie decyzji o dokonaniu określonej czynności procesowej. Podjęcie takiej decyzji należy wyłącznie do strony, a zatem osoba

trzecia nie może jej w tym wyręczyć czy pomóc. Jeżeli zatem schorzenie strony oddziałuje na jej sferę psychiczną w taki sposób, że utrudnia prawidłową ocenę sytuacji procesowej oraz podjęcie decyzji o dokonaniu określonej czynności, to nie można mówić o winie strony w uchybieniu tej czynności (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 stycznia 2006 r. I UZ 38/05, OSNP 2007/1-2/32 i z dnia 21 września 2010 r. III UZ 4/10, niepubl.).

Przy ocenie, czy rzeczywiście strona, z uwagi na chorobę, nie była w stanie zająć się sprawą sądową i podjąć racjonalnej decyzji o dokonaniu określonej czynności procesowej, należy uwzględnić to, że zgodnie z art. 169 § 2 k.p.c. strona, domagająca się przywrócenia terminu, zobowiązana jest uprawdopodobnić, a nie udowodnić, okoliczności uzasadniające żądanie. Uprawdopodobnienie zaś oznacza przytoczenie twierdzeń i wskazanie okoliczności, z których wynika przekonanie o prawdziwości tych twierdzeń. Ustawowy warunek uprawdopodobnienia okoliczności usprawiedliwiających niedokonanie czynności procesowej w terminie powoduje zatem złagodzenie rygorów dowodowych w tym zakresie (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2006 r. V CZ 29/06 i z dnia 21 września 2010 r. III UZ 4/10 niepubl.).

Powódka do złożonego w dniu 16 kwietnia 2011 r. wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, upływającego z dniem 29 marca 2011 r., załączyła kopie skierowania z dnia 23 marca 2011 r. na badanie tomografem komputerowym jamy brzusznej z uwagi na „pogorszenie stanu ogólnego; epizody gorączki do 39,5 st.” oraz zaświadczenia lekarskiego z dnia 4 kwietnia 2011 r. stwierdzającego, że „jest od kilku miesięcy diagnozowana z powodu stanów gorączkowych. Wymagała i wymaga wykonywania wielu badań specjalistycznych; z powodu bardzo złego samopoczucia oraz wysokiej gorączki pojawiającej się w różnych porach doby nie mogła uczestniczyć w rozprawach sądowych”.

Sąd Okręgowy, oceniając przez pryzmat przytoczonych przesłanek twierdzenia powódki zawarte we wniosku oraz kopie dokumentacji lekarskiej, uznał, że uprawdopodobniła ona, iż w okresie biegu terminu do złożenia wniosku o wniesienie apelacji nie była w stanie sporządzić i wnieść ten środek zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zakwestionował powyższą ocenę, uznając, że skoro powódka w terminie do wniesienia apelacji samodzielnie sporządziła i złożyła wnioski o wykładnię wyroku Sądu Okręgowego oraz wystosowała do Ministerstwa Spraw Zagranicznych pismo zawierające prośbę o wyjaśnienie określonych kwestii prawnych, to mogła również – samodzielnie lub przy pomocy męża – dokonać w terminie zaniechanej czynności procesowej.

Podniesionym w zażaleniu zarzutem, podważającym trafność zapatrywania Sądu Apelacyjnego, nie można odmówić słuszności. W świetle przedstawionych przez powódkę kopii dokumentacji medycznej nie ma podstaw do kwestionowania wystąpienia u niej – w czasie biegu terminu do wniesienia apelacji – świadomości realnego zagrożenia nawrotu choroby nowotworowej. Stan taki – jak powszechnie wiadomo – może utrudniać, a niekiedy uniemożliwiać choremu prawidłowe zajmowanie się zarówno sprawami życia codziennego, jak i przede wszystkim sprawami urzędowymi czy sądowymi, w tym podejmowanie racjonalnych decyzji o czynnościach procesowych. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że powódka uprawdopodobniła okoliczności uzasadniające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, zaś argumenty przytoczone przez Sąd Apelacyjny nie usprawiedliwiały odmiennej jego oceny.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.